

**Beszámoló az „Éljen a regionális tudomány!”
Prof. Dr. Rechnitzer János tiszteletére megrendezett
NYUTO emlékkonferenciáról**

***Report on Memorial Conference
in honour of Prof. Dr. János Rechnitzer***

KÉZAI PETRA KINGA

KÉZAI Petra Kinga: tudományos segédmunkatárs, HUN-REN Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont, Regionális Kutatások Intézete, Nyugat-magyarországi Tudományos Osztály; kezai.petra@krtk.hun-ren.hu; egyetemi adjunktus, Széchenyi István Egyetem, Kautz Gyula Gazdaságtudományi Kar, Vezetéstudományi és Marketing Tanszék; 9026 Győr, Egyetem tér 1.; kezai.petra.kinga@sze.hu; <https://orcid.org/0000-0001-5427-0127>

Petra Kinga KÉZAI: junior research fellow, West Hungarian Research Department, Institute for Regional Studies, HUN-REN Center for Economic and Regional Studies; Liszt Ferenc u. 10., H-9022 Győr, Hungary; kezai.petra@krtk.hun-ren.hu; assistant professor, Department of Corporate Leadership and Marketing, Kautz Gyula Faculty of Business and Economics, Széchenyi István University; Egyetem tér 1., H-9026 Győr, Hungary; kezai.petra.kinga@sze.hu; <https://orcid.org/0000-0001-5427-0127>

A HUN-REN Közgazdasági- és Regionális Tudományi Kutatóközpont Nyugat-magyarországi Tudományos Osztály 2024. november 15-én rendezte meg Győrben az „Éljen a regionális tudomány!” című emlékkonferenciát Prof. Dr. Rechnitzer János tiszteletére. A konferencia a regionális tudomány egyik vezéralakjának, Rechnitzer Jánosnak, a NYUTO alapítójának kívánt emléket állítani.

A konferenciára meghívott plenáris előadók között olyan neves, kiemelkedő szakembereket, illetve a regionális tudomány képviselőit köszöntöttek, akik Rechnitzer János pályatársai, szerzőtársai, társalapítói és barátai voltak. Rechnitzer János Győr díszpolgára volt, így a tiszteletére rendezett emlékkonferenciát Győr MJV polgármestere, Pintér Bence nyitotta meg. A polgármester kiemelte Rechnitzer János területi politika és területfejlesztés területeken elért eredményein túl Győr városért tett munkásságát; sőt, a professzor úrral megélt személyes élményeit is megosztotta a nagyközönséggel. A HUN-REN KRTK Regionális Kutatások Intézetét Varjú Viktor intézetigazgató képviselte, megemlékezve az intézetalapító¹ jelentős munkásságáról. A megnyitó beszédek sorát Szörényiné Kukorelli Irén kutatóprofesszor emerita zárta, aki a győri osztályt képviselve az alapítók egyikeként idézte fel a 37 éves közös munkát.

A plenáris előadásokat Lengyel Imre, a Szegedi Tudományegyetem Gazdaságtudományi Kar egyetemi tanára moderálta. A plenáris előadók között köszöntötték Faragó Lászlót (kutatóprofesszor emeritus, HUN-REN KRTK RKI DTO),

Szirmai Viktóriát (kutatóprofesszor emerita, HUN-REN Társadalomtudományi Kutatóközpont, Szociológiai Intézet), Szaló Pétert (főtanácsadó, Belügyminisztérium), Nagy Erikát (tudományos főmunkatárs, HUN-REN KRTK RKI ATO) és Nagy Gábort (tudományos főmunkatárs, HUN-REN KRTK RKI ATO), valamint Hardi Tamást (osztályvezető, HUN-REN KRTK RKI NYUTO).

Faragó László „A kutatásokra ható eszméáramlatok, különféle térfelfogások” című előadásában áttekintette a tértudományokat művelő nemzetközi és hazai intézmények mellett a hazai tudományt érintő diskurzusokat és számba vette azok különböző eszméáramlatait. Négy fő irányzatot határozott meg: szcientista, (neo)pozitivist, kvantitatív irányzat; marxista, feminista/gender, kritikai földrajzi irányzat; „posztista” –(posztmodernista, posztstrukturális stb.) irányzat; valamint újmaterialista relacionális irányzat.

Szirmai Viktória arra kereste a választ, hogy fenntarthatók-e a mai nagyvárosok, a nagyvárosi életformák? A nagyvárosi válság problémakör meghatározását a globális térből kiindulva számos példán át mutatta be. Ugyanakkor kiemelte Európa speciális helyzetét, amelyet népességfogyás jellemez. Megállapította, hogy a világ városai teljesen felkészületlenek a gazdasági és a társadalmi, illetve a klímaproblémák hatásaira, és nem tudják kezelni a komplex, kumulatív globális válságokat. Az előadás záróüzeneteként javaslatokat fogalmazott meg a probléma megoldására.

Szaló Péter az 1988-ban készült „A szocialista ipar térbeli szervezeti kapcsolatai és változása” című doktori dolgozat bemutatásával tisztelgett Prof. Dr. Rechnitzer János emléke előtt.

Nagy Erika és Nagy Gábor „Perifériás iparosítás és lakhatás a társadalmi reprodukció láthatatlan(?) konfliktusai” című előadásukban rávilágítottak arra, hogy az iparosodó, jelentős ipari bázissal rendelkező városokban lakhatási krízis bontakozott ki, ami 2015 után tovább eszkalálódott. Ezen folyamatot tovább táplálja a központi állam iparpolitikája, amelyhez nem kapcsolódik releváns térbeli keretek között kialakított lakáspolitikai. Kutatásukban górcső alá vették Győr város ingatlanpiacát a 2013–2023 időszakban és megállapították, hogy az iparosodó centrumokban egyszerre zajlik koncentráció és dekoncentráció, miközben növekszik az ingázás, s ezzel a környezetterhelés, ami a magasabb jövedelmek mellett sem eredményez feltétlenül jobb életminőséget.

Hardi Tamás „Elfeledett dunai fejlesztési tervek” című előadásában áttekintést nyújtott az európai vízi utakról, különös tekintettel a Duna-medencére és annak fejlődéstörténetére. A Duna-medencében folyó fejlesztéseket négy szakaszra osztotta: gabonaszállítás kora (a 19. század első fele); az aranykor (a 19. század második felétől az I. világháborúig); két világháború közötti időszak; a szovjet megszállás a Duna-térségben; és végül napjaink. Konklúzióként megállapította, hogy habár a dunai államok mindig is rendelkeztek fejlesztési tervekkel, Magyarország nem tudta kellően kihasználni a Duna adta lehetőségeket, ennek okaként pedig a történelmi és gazdasági helyzetet jelölte meg.

A plenáris előadásokat követően Mezei Katalin (tanszékvezető egyetemi docens, Széchenyi István Egyetem, Albert Kázmér Mosonmagyaróvári Kar, Területi Tudományi és Vidékfejlesztési Tanszék; főszerkesztő-helyettes, Comitatus Önkormányzati Szemle) bemutatta a Comitatus Önkormányzati Szemle „In memoriam Rechnitzer János” emlékszámát. A folyóirat 2024. évi 250. száma a professor úr munkásságának kíván emléket állítani. A szerkesztőség által felkért 35 szerző összesen 22 tanulmányt készített el.

A professor úr egyik utolsó nagy lélegzetvételű kutatása fókuszában szeretett szülőföldje, a Szigetköz állt. 2021-2022-ben az IASK Felsőbbfokú Tanulmányok Intézetéhez köthető Insula Magna kutatási projektben vállalt vezető szerepet. Ezen kutatás eredményeinek disszeminációjaként 2024 novemberében jelent meg az 'Insula Magna. Táj, víz és hang a Szigetközben' című kötet Jakobi Ákos, Mislivetz Ferenc és Rechnitzer János (2024) szerkesztésében a Gondolat Kiadónál. A kötet első bemutatója is az emlékkonferencia keretében valósult meg. A kötet ismertetését Mátay Mónika (kutató, a kőszegi iASK Intézet munkatársa) vállalta.

Majd a „Rechnitzer János közösségi tér” felavatása következett. A professor úr egykori dolgozósobáját a NYUTO munkatársai egy közösségi térré alakították át, ahol kisebb rendezvényeket, megbeszéléseket lehet tartani. Az átadási ünnepséget Szirmai Viktória irányította.

Rechnitzer János nem csak kiváló tudós, de szenvedélyes műértő és műgyűjtő is volt, aki rajongott a művészetért, különös tekintettel a kortárs művészetre. Rajongott a geometriai alakzatokhoz köthető alkotásokért. Így a konferencia részeként egy 'miniMADImax' kiállítás is megvalósult a kutatóintézetben belül, amely megtekinthető egészen 2025. január 30-ig. A kiállítás témája: a MADI hatása a nemzetközi geometrikus művészetre. A kiállításban közreműködtek Dárdai Zsuzsa, a kiállítás kurátora és a professor úr lánya, Rechnitzer Zsófia, művésztörténész, kurátor, a győri Torula kortárs kiállító tér művészeti vezetője.

A konferencián a professor úr munkásságához kapcsolódva összesen négy szekció (Innováció és fenntarthatóság, Területi politika és területfejlesztés, Tudomány és művészet, Városfejlesztési trendek) keretében zajlottak a párhuzamos előadások, így összesen 24 szekcióelőadást hallgathattak meg a résztvevők.

Összességében a konferencia egyrészt emléket állított Rechnitzer János kiemelkedő munkásságának, ugyanakkor teret adott az új feltörekvő generáció számára, hogy folytassák a professor úr által megkezdett utat és megerősítsék a magyar regionális tudományi közösséget. A szervezők bíznak abban, hogy az emlékkonferenciával hagyományt teremtenek Győrben, és egy olyan regionális tudományi konferenciasorozatot indíthatnak útjára, mely elsősorban a vidéki városi, középvárosi terek fejlődésével, urbanizációjával foglalkozik.

Jegyzetek

1. Az RKI NYUTO a 2013. évi akadémiai intézeti reform előtt a Regionális Kutatások Központja intézeteként működött (NYUTI). Az intézményi reform során átalakított intézeti rendszerben a többi RKK intézethez hasonlóan osztályként működött tovább.

Irodalom

Jakobi Á., Miszlivetz F., Rechnitzer J. (2024): *Insula Magna: Táj, víz és hang a Szigetközben*. Gondolat Kiadó – Felsőbbfokú Tanulmányok Intézete, Budapest–Kőszeg